

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีการพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ จัดระบบราชการ และงานของรัฐอย่างอื่นเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้/โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม รวมทั้งดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตรวจสอบ เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามหลักนิติธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2551 : 47)

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาคน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552 ได้กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาในประเทศไทยมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาอยู่หลายหน่วยงานและหลายระดับ โรงเรียนเป็นหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษาและให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนพัฒนาคนไทยทุกคนให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ตามมาตรา 9(2) มาตรา 41 มาตรา 42 ได้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของชาติ ได้มุ่งให้การจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของประเทศกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ซึ่งให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในการบริหารจัดการประเทศอย่างแท้จริง เพราะธรรมาภิบาลเป็น

ปัจจัยเสริมให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีลักษณะเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ภายใต้เศรษฐกิจเสรีนิยม มีความเป็นธรรมให้กับทุกภาคส่วนมากขึ้น การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศจะมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของคน ในทุกกลุ่มทุกภาค ส่วนของสังคมไทย ให้มีพื้นฐานทางจิตใจที่ยึดมั่นในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและความ รอบรู้อันเป็นเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุมีผลรู้จักสิทธิหน้าที่ความ รับผิดชอบในฐานะพลเมืองไทยตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สามารถผนึกพลังเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหาร จัดการและพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับ ระบบโครงสร้าง กลไกและกระบวนการบริหารประเทศบนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย (กรมการปกครอง. 2545 : 96)

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ภายใต้หลักการสำคัญ 6 หลัก ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม ซึ่งการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนี้เป็น แนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่จะมีมา ในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมอันเป็น คุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2544 : 13)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2552-2555) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการและกฎหมายด้านการศึกษาที่มีเป้าประสงค์ให้ ระบบบริหารงาน มีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 6) ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่บริหารการศึกษาในโรงเรียน จึง ต้องนำหลักว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งเรียกว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ โรงเรียน หลัก ดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความ รับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้การบริหารการศึกษาสอดคล้องตามระเบียบสำนัก

นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ที่มีเจตนารมณ์ให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติ ตามระเบียบดังกล่าว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 30) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการบริหารการศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยงานและเป็นผู้นำนโยบายการจัดการศึกษาไปปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 53) ดังนั้นจึงควรมีคุณลักษณะของผู้ที่จะนำพาองค์กรสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สมชาย เทพแสง. 2544 : 24) อย่างไรก็ตามการที่จะทำให้การศึกษามุ่งสู่เป้าหมายอันพึงประสงค์ได้นั้น การบริหารการศึกษาถือได้ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาให้เกิดคุณภาพอีกรูปแบบหนึ่งเพราะเป็นการปรับปรุงระบบบริหารการศึกษาให้เกิดเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแกนหลักในการบริหารและดำเนินการร่วมกับแกนนำอื่น ๆ เพื่อช่วยผลักดัน ส่งเสริมสนับสนุน และประสานให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอก ร่วมกันทำงาน (อำรุง จันทวานิช. 2542 : 2)

ดังนั้น หากผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารก็เชื่อได้ว่าจะทำให้คุณภาพการศึกษามีการพัฒนาในทิศทางที่ดียิ่งขึ้นเท่าที่ผ่านมา แม้จะตระหนักดีว่าการศึกษาคือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และประเทศชาติได้ก็ตาม แต่การพัฒนาประเทศไทยกลับประสบปัญหาหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่อ่อนแอ ข้าราชการขาดจิตสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะการดำเนินงานของรัฐไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความโปร่งใส และปัญหาการทุจริต (ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู. 2545 : 77) ด้านการบริหารการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 2) พบว่า มีการรวมศูนย์อำนาจทางการศึกษาไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้ขาดเอกภาพในการบริหาร ขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรส่วนท้องถิ่น และทั้งนี้ จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 37 ให้มีการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาซึ่งระบบการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสองระดับรวมอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดความไม่คล่องตัวและเกิดปัญหาการพัฒนาการศึกษาสมควรแยกเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพอันจะเป็นการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้นำ

หลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษามากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลสนเทศให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ใช้ในการปรับปรุง พัฒนา การบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เป็นอย่างไร
2. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูใน คณะกรรมการสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่
3. มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามสถานภาพและขนาด สถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันและมีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นและศึกษาข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 21 โดยใช้แนวคิดหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

1. สถานภาพ

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.2 ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา
- 1.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ขนาดสถานศึกษา

- 2.1 ขนาดเล็ก
- 2.2 ขนาดกลาง
- 2.3 ขนาดใหญ่

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 56 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 56 คนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 56 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. 2553 : 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 132 คน ได้มาโดยการใช่สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่มกำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (สุรวาท ทองบุ. 2550 : 217) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 44 คน ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 44 คนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 44 คน รวมทั้งหมด 132 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 สถานภาพ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา
- 3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ขนาดสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.2553) คือ

1) สถานศึกษาขนาดเล็ก	มีนักเรียนตั้งแต่ 1 – 500 คน
2) สถานศึกษาขนาดกลาง	มีนักเรียนตั้งแต่ 501 - 1,500 คน
3) สถานศึกษาขนาดใหญ่	มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 – 2,500 คน

2.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

2.2.1 หลักนิติธรรม

2.2.2 หลักคุณธรรม

2.2.3 หลักความโปร่งใส

2.2.4 หลักการมีส่วนร่วม

2.2.5 หลักความรับผิดชอบ

2.2.6 หลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายงานภารกิจของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักของการบริหารจัดการที่ดี ดังนี้

1.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การยึดและปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของราชการมีการวางแผน กำกับ ติดตาม การดำเนินการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร บุคลากรต้องมีส่วนร่วม ในการกำหนดระเบียบข้อบังคับ ต้องเป็นที่ยอมรับของบุคลากร และถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาค กฎ ระเบียบและแนวปฏิบัติมีการปรับปรุงให้ทันการเปลี่ยนแปลงของกฎหมาย มีมาตรการ การรักษาระเบียบวินัยให้ชัดเจน ในการดำเนินงานตามระเบียบ และแบบแผนของทางราชการ

1.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติต้องยึดมั่นในความถูกต้อง ด้วยความซื่อสัตย์ อุทิศตนและเสียสละ มีความเสมอภาคและเป็นธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามบนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม ยกย่อง เชิดชูเกียรติ บุคลากรที่มีผลงานดีเด่นหรือมีการสร้างคุณงามความดีเป็นที่ปรากฏ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเอง ไปพร้อมกัน

1.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การทำงานให้มีความ โปร่งใสมีการวางแผนปฏิบัติงาน กำกับ ควบคุม ดูแล เก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและถูกต้องตามระเบียบ มีการประเมินผล การปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและมีความโปร่งใส มีการจัดทำรายงานผล การประเมินตนเอง กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ ที่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบได้ ผลการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดมีความโปร่งใส โดยทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบได้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

1.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง เปิด โอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ตัดสินใจ ในการวางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดนโยบายต่าง ๆ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม และบริหารงานในรูปแบบของ

คณะกรรมการ ตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบ โดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพ

1.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบงานและให้สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารงานที่กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานตามระเบียบและหลักเกณฑ์โดยมีการวางแผนปฏิบัติการ การจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการ มีการควบคุม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ รายงานผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้สามารถปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จสอดคล้องตามเป้าหมาย ตามกรอบการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และทันเวลาที่กำหนด

1.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม โดยมีการควบคุม กำกับ ติดตามการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ และมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นหรือมีขั้นตอนที่น้อยลง ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย กำหนดมาตรการการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้บุคลากรให้ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า พร้อมทั้ง ดูแลรักษา ปรับปรุง ทรัพยากรอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

3. ผู้แทนครู ในคณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

4. ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคลากรภายนอกโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระเบียบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546 ให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประจำปีการศึกษา 2553

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหาร และจัดการศึกษาสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยห้องที่จังหวัดหนองคายและจังหวัดบึงกาฬ รวม 17 อำเภอ

6. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ขนาดสถานศึกษามัธยมศึกษาของรัฐที่กำหนดขึ้นโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งสถานศึกษาออกเป็น 3 ขนาด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. 2553 : 2) ดังนี้

6.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	มีนักเรียนตั้งแต่ 1-500 คน
6.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน
6.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501-2,500 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลสนับสนุนการปรับปรุง พัฒนา การบริหารงานสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY